

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

Klasa 87

INDUSTRIJSKE SVOJINE

Izdan 1 jula 1933.

PATENTNI SPIS BR. 10154

Lukić Jure, urar, Žabljak, Jugoslavija.

Izvijač sa hvataljkom za vijke.

Prijava od 3 maja 1932.

Važi od 1 decembra 1932.

Predmet pronalaska je izvijač sa hvataljkom za vijke, a ima svrhu da olakša rad kod izvijanja i uvijanja vijaka, napose onih, koji nisu lako pristupačni, da bi ih mogli kod rada držati rukom.

Kod izvijanja i uvijanja vijaka bilo u drvo ili metal samim izvijačem pojavljivale su se često razne neprilike. Na pr. kod uvijanja vijka u drvo treba obično vijak prstima držati, dok dobro ne uđe u podlogu ili ne ide ravno u nju. Pri tom se obično dešavalo, da je vrh izvijača iskočio iz zareza naglavi vijka bilo radi jakog pritiska ili netačnog držanja, te pri tom ranio i iskrvario prste odnosno osobe. Još češće se dešavalo, da je vijak ulazio koso u podlogu radi nedovoljnog vertikalnog držanja (kod kratkih vijaka), te se tim kvarila podloga, dok je takvo koso uvijanje kod vijaka za metal imalo za posljedicu kvarenje narezane na vijku kao i na podlozi, te je to redovno otežavalo i produljilo rad. Često je opet iz konstruktivnih razloga nemoguće doći rukom do vijka na nekom stroju, pa je naročito teško na takvom mjestu umetati i vaditi vijke, te treba mnogo okapanja i igranja, dok se to postigne. Isto tako kod vadenja vijaka iz drveta se dešava, da vijak napola izađe, a dalje neće, što je posljedica koničnosti vijaka za drvo, uslijed čega njegov narez pri vrhu ne zahvaća, pri koncu vadenja, u stijene drvene podloge, dok ga izvijač kod okretanja nužno pritišće prema unutra, dakle u protivnom smjeru, da bi ga mogao okretati. Takve vijke moramo onda prstima ili kliješti-

ma izvaditi, a ako nisu pristupačni treba dosta vremena i natezanja, da se to postigne.

Ovih spomenutih neprilika nema kod rada sa izvijačem sa hvataljkom za vijke, prema pronalasku, pošto posredstvom hvataljke možemo držati vijak kod uvijanja u ispravnom položaju, tako da ne može koso ulaziti, te takode nema opasnosti za prste, jer se izvijač okreće unutar hvataljke opkoljen njenim krakovima, pa ako i iskoči iz zareza na glavi vijka, već sljedeći momenat upada opet u nj, te nema gubitka vremena. Isto tako kod vadenja vijka iz drveta ili s rukom nepristupačnih mjesta izvije se vijak samim izvijačem dotle, dok mu glava ne viri vani, nakon čega je obuhvatimo hvataljkom, te vijak dalje izvije-
mo izvijačem unutar hvataljke.

Jedan primjer izvedbe predmeta pronalaska prikazan je na priloženom nacrtu. Sl. 1 je uzdužni presjek kroz hvataljku samu. Sl. 2 je pogled odozdo na hvataljku. Sl. 3 je pogled na hvataljku sa izvijačem i vijkom među krakovima.

U dršku 1 hvataljke nalazi se čaura 2 sa zavojnim rasporom 3. U čauru je utaknuta viljuška 5 i učvršćena zatikom 4, koji zahvaća u raspor 3, te se kod zaokretanja viljuške gubi gore-dolje po rasporu, uslijed čega se viljuška može uvlačiti i izvlačiti. Pri tom se kod izvlačenja viljuške šire njeni krakovi 5a i 5b uslijed njihovog elastičnog spoja na dnu, te to više ili manje širenje krakova omogućuje obuhvaćanje većih ili manjih vijaka i njihovo čvrsto dr-

žanje. U tu svrhu su krakovi 5a i 5b na vrhu savinuti prema unutra i imaju izrez 6 (sl. 2), koji omogućuje dobro hvatanje vijka. Dno viljuške 5 ima provrtinu 7, koja služi kao provodnica i ležaj za izvijač. Za istu svrhu služi prsten 8 sa provrtinom 9, koji je odozgor utisnut u čauru 2. Izvijač je inače normalnog oblika, kako se vidi iz sl. 3, samo su mu dimenzije prilagođene duljini i provrtinama za centriranje 7 i 9 hvataljke.

Postupak kod rada sa izvijačem i hvataljkom za vijke je sljedeći: Radi lakše vrtnje pritiskom lagano na krakove hvataljke i okrećemo ručku 1, dok se vrhovi 5a i 5b toliko rašire, da mogu preuzeti glavu vijka s kojim radimo, a zatim krakove malo uvučemo, te tim bolje obuhvatimo vijak. Nakon toga turimo odozgo izvijač kroz provrtine 9 i 7 u hvataljku, dok njegov vrh ne zahvati u zarez na glavi vijka, nakon čega možemo komotno uviti vijak u svakom položaju čak i na takvim mjestima, koja su u normalnim prilikama jedva pristupačna, a do kojih hvataljkom lako dopremo radi njezine duljine i malene deb-

ijine. Kod vadenja vijaka najpre samim izvijačem vijak dotle izvijemo, dok mu ne viri glava vani, a zatim ga obuhvatimo krakovima hvataljke i dalje izvijamo, te nema opasnosti, da bi vijak na nekom stroju zapao negde, gde bi mogao da ošteti dotični stroj kod rada ili sl.

Patentni zahtjev:

Izvijač sa hvataljkom za vijke, naznačen hvataljkom, koja se sastoji iz ručke (1), u kojoj se nalazi čaura (2) sa zavojnim rasporom (3), u koji zahvaća zatik (4) dna viljuške (5), koje je utureno u čauru (2), dok joj krakovi (5a, 5b) vire izvan čaure, te se sklapaju odn. rastvaraju kod uvlačenja odn. izvlačenja viljuške kod njezinog zakretanja, uslijed čega mogu krakovi svojim svinutim krajevima sa izrezom (6) obuhvatiti i držati vijak kod rada; dalje naznačen izvijačem, koji se proturi unutar hvataljke kroz provrtinu (9) u prstenu (8) ručke i provrtinu (7) na viljušci, koje provrtine služe kao ležajevi za centriranje izvijača u hvataljci.

